

ADELBERT

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Samengestelde Germaanse naam:

- 1] 'adel-' = 'van adel', 'edel', 'adellijk'
- 2] 'bert' = 'stralend', 'prachtig'.

*

Adelbertus van Egmond, Nederland; diaken & geloofsverkondiger; † **740** of **741**;

feest 15 (overbrenging relieken) & **25 juni**.

De legende wil dat hij een prins was van den bloede die afstand had gedaan van zijn koninklijke privileges om in dienst van Christus te treden. Zijn opvoeding zou zijn toevertrouwd aan abt Egbert van het Ierse klooster Rathmelsigi. Deze Egbert had enige jaren tevoren een poging gewaagd om per schip over te steken naar het vasteland. Dat moet tegen het jaar 690 geweest zijn. Door een storm was hij echter op de kust teruggeslagen. Hem was te verstaan gegeven dat hij dat moest beschouwen als een vingerwijzing Gods: niet hijzelf zou op zwerftocht gaan, maar de leerlingen die hij in hetzelfde ideaal had gevormd. Met lede ogen heeft hij dan ook toegezien hoe tenslotte in 690 Willibrordus met twaalf gezellen, onder wie Adelbert, de oversteek waagde naar het vasteland, het onbekende tegemoet.

De overeenkomst met Jezus van wie in de evangeliën meer dan eens verteld wordt dat hij in gezelschap van zijn twaalf apostelen in een boot naar de overkant van de zee voer, is uitdrukkelijk bedoeld!

Zoals gebruikelijk onder de eerste missionarissen in onze streken, begaf Willibrord zich met zijn volgelingen eerst naar de vorst ter plaatse. In dit geval was dat Pepijn de Korte teneinde van hem de toestemming te verkrijgen om onder de Friezen het evangelie te mogen verkondigen. Hij kreeg de toestemming.

Terwijl Willibrord doorreisde naar Rome om van de paus geloofsbrieven te ontvangen, verspreidden zich zijn twaalf gezellen over het Friese land. Adelberts werkterrein lag vooral in Kennemerland en West-Friesland. Op welke wijze preekte hij het evangelie? Immers de Friese taal mocht dan verwant zijn aan het Angelsaksisch en heel in de verte aan het Iers, maar waarschijnlijk zal hij toch een tolk nodig gehad hebben. Hoe wist hij de plaatselijke notabelen te overtuigen? Heeft hij hun ontzag ingeboezemd met zijn heilige boeken? Las hij eruit voor, zoals Germaanse runenpriesters mysterieuze teksten lasen uit geheimzinnige tekens? Maakte hij indruk door het gouden kruis dat hij altijd bij zich droeg? Door de imposante boeken, soms rijk versierd? Of kwamen de Kennemers onder de betovering als hij in de eenzaamheid langdurig zijn gebeden zei en psalmen zong, zoals hij dat in zijn klooster thuis had geleerd? Dat zal immers toch altijd wel luidop gebeurd zijn, naar de gewoonte van die tijd? Of herkenden zij in hem toch de vechter; de strijdlust en de ontberingen die de heilige man zich getroostte om zijn idealen te verwezenlijken? Heeft Adelbert geleden onder de eenzaamheid, zoals Bonifatius en Livinus?

Hoe dan ook: hij weet de bewoners van de streek zover te krijgen dat ze hun Germaanse goden verlaten omwille van Christus. Hij bouwt een kerkhut en zuivert het hele gebied van alle herinneringen aan de afgoderij. Na zo'n vijftien jaar kan hij met tevredenheid constateren dat het gebied 'gezuiverd' is: "Ecce haec munda sunt". Sommigen menen dat hier de oorsprong ligt van de plaatsnaam Egmond: 'Haec munda' zou later gespeld zijn als 'Haegemunda'. Anderen beweren dat hier vroeger een watertje, 'Y', 'Tc' of 'Ec' geheten (verbastering van het Latijnse 'aqua'), uitmondde in de zee. Nog weer anderen leggen verband met de persoonsnaam Eggo, met wie Adelbert allens bevriend raakte. Zou hem het land hier hebben toebehoord? Adelbert zou Eggo's zoon hebben gedoopt, waarop Eggo hem de zorg had opgedragen voor zijn opvoeding. Juist zo was Adelbert destijds zelf opgevoed door abt Egbert. Tijdens een maaltijd bij Eggo thuis geeft Adelbert aan zijn vriend te kennen dat hij voor enige tijd naar Engeland terug moet. Eggo's droefheid is groot: "Zullen we u dan nooit meer terug zien, vader?" Adelbert die juist aan een appel is begonnen, snijdt de vrucht in vieren en verzamelt de pitten. Hij werpt ze in de richting van het haardvuur en zegt: "Op het moment dat uit deze pitten een nieuw boompje is gegroeid, zal ik in jullie midden terugkeren."

Niet lang daarna brandt het huisje van Eggo af. Later blijkt er op die plek een appelboompje opgeschoten te zijn. Vijf jaar na al deze gebeurtenissen, juist in de tijd dat het boompje in volle bloei staat, verschijnt Adelbert weer op het strand. Hij hernieuwt de vriendschap met Eggo en zijn zoon en hervat het bekeringswerk. Hij zou op tamelijk hoge leeftijd gestorven zijn in het jaar 740

of 741. Op de plaats waar men hem begroef, verrees later de Benedictijner abdij. Tijdens de Reformatie wordt het klooster verwoest en de relieken van Adelbert gaan verloren. In de jaren vijftig van de 20 eeuw wordt er op de oude plaats weer een nieuwe Adelbertabdij opgericht.

Hij is patroon van de plaats Egmond.